

شاخصه‌های مردمی بودن انقلاب اسلامی ایران

انقلاب اسلامی در پی تحول‌خواهی همه‌جانبه در ایران و جهان اسلام شکل گرفت. انقلاب توسط مردم صورت گرفت. انقلاب از متن مردم جوشید و هیچ قدرت خارجی در فرایند شکل‌گیری و پیروزی آن دخیل نبود. ارکان سه‌گانه انقلاب عبارت‌اند از «مکتب اسلام، رهبری ولایت‌فقیه عادل، مردم». مبارزه با استکبار جهانی، استبداد سلطنتی، غده سرطانی صهیونیسم در منطقه از نخستین مراحل نهضت در دستور کار رهبری انقلاب قرار داشت. بنابراین هویت انقلاب اسلامی تنها محدود به جغرافیای سرزمین نبود بلکه نجات بشریت، هدایت انسان و ریشه‌کنی ظلم و ذلت و استکبار را سرلوحه قرار داد. انقلاب اسلامی از نوع کودتای نظامیان نبود، از جنس جنبش چریکی هم نمی‌گنجید، طرح استعماری بیگانگان هم قلمداد نمی‌شد چون با همه سرمایه‌های قدرت جهانی در قالب نه شرقی و نه غربی درافتاده بود، یک حرکت سرمایه‌داری به تحریک سرمایه‌داران هم نبود بلکه یک انقلاب مردمی خداجویانه و تعالی‌بخش بوده و هست. با این رویکرد نظام مطلوب و رژیم جایگزین را مردم‌سالاری دینی (جمهوری اسلامی) نامید.

مدل مطلوب مردم‌سالاری دینی بیانگر هویت اسلامی و مردمی نظام سیاسی است. مردم صاحب و مالک نظام سیاسی هستند. همه ارکان حاکمیت وابسته به اراده و رأی مردم و منوط به عزم ملی می‌باشد. این الگوی بی‌بدیل منطق دروغین و فریبنده لیبرال دموکراسی را به چالش کشیده و ماهیت ضد مردمی آن را برملا ساخته است بدین خاطر تنفر ملت‌های جهان از مظهر این تفکر و الگوی حکمرانی آن یعنی آمریکا و انگلیس افزایش یافته و جهانی شده است. جهانی‌سازی ضدیت با لیبرال دموکراسی آمریکایی تحقق یافته است اما شانس غربی‌ها این است که ماها توان تبلیغی و رسانه‌های ابعاد فروپاشیده این منطق را در حد مطلوب نداریم. بنده در کتابی که با عنوان «مردم‌سالاری دینی و نظام حکمرانی نوین اسلامی» نوشته‌ام ابعاد مختلف این موضوع را مورد بحث قرار داده‌ام و برای تکمیل مطالعات در این زمینه دوستان را ارجاع می‌دهم.

سه دسته شاخصه‌ها و عناصر انقلاب اسلامی معطوف به نقش مردم به این منظور قابل ذکر است:

- دسته اول) شاخصه‌ها و عناصر فکری و ایدئولوژیک انقلاب که باور عمومی مردم هستند شامل ۱- عدالت‌خواهی و عدالت‌گستری ۲- توحید در اندیشه ورزی ۳- ولایت مداری ۴- قانون‌مندی ۵- اخلاص در خدمتگزاری ۶- ارزش‌مداری ۷- نظارت و کنترل قدرت و حاکمان ۸- آزادی مثبت و سازنده ۹- بیعت و انتخاب و مقبولیت مردمی.**

دسته دوم) شاخصه‌ها و عناصر کارکردی و عینی انقلاب که نظام رفتاری مردم را نشان می‌دهد از قبیل ۱- پذیرش تنوع سلاقی ۲- اهتمام به جلب رضایت مردم ۳- پذیرش رهبری ۴- مشارکت فعال و اثربخش ۵- مشورت پذیری و ضرورت مشورت با مردم و نمایندگان مردمی ۶- خدمتگزاری بی‌منت به مردم ۷- شایسته‌گزینی و شایسته‌سالاری ۸- جامعه پردازی دینی.

دسته سوم) شاخصه‌ها و عناصر حقوقی انقلاب که بستر نقش‌پذیری و ایفای نقش مردم هستند نظیر ۱- مشارکت سیاسی اجتماعی زنان ۲- پذیرفتن و میدان دادن به چهار رکن دمکراسی یعنی احزاب، مطبوعات، انتخابات، مجلس شورا ۳- پذیرش و تسهیل فعالیت و رقابت سیاسی ۴- پذیرش آزادی قلم و بیان و مطبوعات ۵- برگزاری انتخابات و مشارکت فعال مردم ۶- اصلاح مستمر و به‌روزرسانی ساختاری ۷- مشروعیت و مقبولیت ۸- پذیرش و اعمال نظارت مردمی و نهادهای نظارتی ۸- تقدم اجرای نظر اکثریت بر اقلیت و اهتمام به مشارکت دادن اقلیت.

دسته چهارم) اقدامات عمومی در چارچوب فراخوان مسئولان کشور: علاوه بر آن‌ها پذیرش مطالبه‌گری مردم از اولویت‌های جمهوری اسلامی است. مطالبه‌گری از انتظارات رهبر حکیم انقلاب و از مهم‌ترین نیازها و اقتضائات کشور است البته مطالبه‌گری باید آموزش داده شود و پیرامون آن تولید فکری صورت پذیرد تا منجر به آشوب و اعتراض خیابانی نشود. مطالبه‌گری با روش مسالمت‌آمیز آن‌هم در قبال نهادها و مسئولان ذی‌ربط پیگیری شود. تحول از جمله نشانه‌های مردمی بودن است که به‌طور نسبی در بسیاری از امور انجام می‌شود، تحول معنوی، تحول مدیریتی، تحول ساختاری و سازمانی، تحول اخلاقی و رفتاری و امثال آن از این جمله است. مشارکت مردم در ساماندهی بلایای طبیعی مانند سیل و زلزله، در کمک‌های مؤمنانه به خانواده‌های آسیب‌پذیر، در اردوهای جهادی، در استقبال بی‌نظیر از تشییع پیکر مبارک شهیدان، استقبال گسترده مردم از سفرهای استانی مسئولان قوای سه‌گانه، شرکت فعال در انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا، مجلس شورای اسلامی، ریاست جمهوری، مجلس خبرگان رهبری، رفراندوم قانون اساسی، انتخابات شوراهای صنفی، شرکت فعال مردم در راهپیمایی‌های مختلف با فراخوان مسئولان نظام، استقبال گسترده و شورانگیز از بیانات و تدابیر رهبری معظم انقلاب اسلامی، تشکیل ستادهای انتخاباتی در سراسر کشور که در بسیاری از موارد به‌صورت خودجوش و با هزینه شخصی انجام می‌شود، حضور گسترده مردم در مساجد و هیأت‌های عزاداری و مؤسسات فرهنگی و سازمان‌های مردم‌نهاد، همکاری مردم در مؤسسات خیریه کشور، مشارکت مردم در بسیج عمومی و اهتمام به تأمین و تحکیم امنیت نظام جمهوری اسلامی، اعلام مواضع انقلابی و جهادی در مقابله با زیاده‌خواهی و تهدید استکبار جهانی و چالشگری گروهک‌های ضد انقلاب و امثال آن‌ها از این جمله هستند.